

NORGES HØYESTERETT

Den 26. januar 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med justitiarius Øie og dommerne Bergh og Høgetveit Berg i

HR-2022-213-U, (sak nr. 22-008372STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Fredrik Schøne Brodwall)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Irlin Irgens)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder delvis ankenektelse i lagmannsretten i straffesak om grovt bedrageri og dokumentfalsk.
- (2) A og B er tiltalt for overtredelse av straffeloven § 372, jf. § 371 bokstav a, jf. § 15 (grovt bedrageri eller medvirkning til dette) og § 361 første ledd bokstav a (dokumentfalsk). Grunnlaget for disse tiltalepostene er angitt slik:

"I tidsrommet forut for 30. september 2016, i ---- gate 0 i Oslo, eller andre steder, forledet han ansatte i Skandiabanken til å saksbehandle lånesøknader fra 15 kunder ved å benytte forfalskede lønnslipper, selvangivelser og/ eller annen dokumentasjon som viste at kundenes betalingsevne fremstod som vesentlig bedre enn den i realiteten var. Saksbehandlingen ledet til at 8 lån på tilsammen kr 16 595 000 ble innvilget og utbetalt, 2 lån på tilsammen kr 4 870 000 ble avslått og 5 lånesøknader på tilsammen kr 11 040 000 bortfalt eller ble av andre grunner ikke utbetalt. Handlingen medførte tap eller fare for tap for banken."
- (3) Oslo tingrett avsa 22. juni 2021 dom der både A og B ble dømt i samsvar med tiltalen. Domfellelsen for B gjaldt lånesøknader innsendt til Skandiabanken i 2015 og frem til og med september 2016. For A gjaldt domfellelsen perioden fra april til og med september 2016. Straffen for A ble satt til fengsel i ett år og tre måneder. B ble også dømt for enkelte andre forhold, og straffen for ham ble satt til fengsel i to år.
- (4) A og B anket dommen til lagmannsretten. For As del gjaldt anken bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og straffutmålingen.
- (5) Borgarting lagmannsrett traff 10. desember 2021 beslutning med slik slutning:

"Ankene over straffutmålingen henvises til behandling. Påtalemyndighetens anke til Bs gunst hva gjelder domfellelsen for tiltalen post VI henvises til behandling.

For øvrig nektes ankene fremmet."

- (6) A har anket beslutningen til Høyesterett for så vidt gjelder ankenektelsen knyttet til bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet. Anken gjelder saksbehandlingen. Det anføres at lagmannsretten ikke har foretatt noen selvstendig vurdering av bevisene og de anførsler siktede har fremmet, men kun vist til tingrettens bevisvurdering.
- (7) *Påtalemyndigheten* har påstått anken forkastet.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 femte ledd. I dette ligger blant annet at utvalget kan prøve om begrunnelsen er tilstrekkelig, og om det ut fra retts- og bevissspørsmålene var forsvarlig å nekte anken fremmet etter en skriftlig og forenklet behandling.
- (9) Et grunnleggende krav til lagmannsrettens begrunnelse er at den må vise at det er foretatt en reell overprøving. I storkammeravgjørelsen i Rt-2008-1764 avsnitt 105 er dette beskrevet slik:

"Begrunnelsen må vise at de feil som påberopes ved tingrettens avgjørelse, er oppfattet, og hvorfor anken klart ikke vil føre fram."

- (10) Ankeutvalget viser også til HR-2021-2058-A, der det i avsnitt 40 uttales følgende:

"Når anken gjelder bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, er det ikke tilstrekkelig at lagmannsretten slutter seg til tingrettens vurdering eller gir uttrykk for at det ikke er kommet frem noe som endrer tingrettens konklusjon. Det må gis en begrunnelse som forklarer hvorfor det er klart at anken ikke vil føre fram. Lagmannsretten må altså gå inn på bevissituasjonen, gjøre rede for sentrale bevis og klargjøre hvordan det ut fra disse er grunnlag for å sette til side tiltaltes forklaring, se som eksempel HR-2020-1269-U avsnitt 26."

- (11) Den grunnleggende anførselen fra forsvarer i støtteskrivet til lagmannsretten var at bedrageriene var utført på samme måte også i det tidsrommet A ikke er domfelt for, og at det da ikke kan utelukkes at B handlet alene i hele perioden. A kom inn i den virksomheten som var i kontakt med lånekundene og sto for lånesøknadene, først fra slutten av 2015.
- (12) Lagmannsretten innleder sin drøftelse slik:

"Lagmannsretten mener at tingretten også for siktede A har foretatt en grundig og overbevisende bevisvurdering, med riktig resultat. Det omfattende bevisbildet med utførlig dokumentasjon er allerede påpekt ved lagmannsrettens vurdering av siktede Bs bevisanke. Vitneforklaringene beviser etter lagmannsrettens syn As involvering i den ulovlige virksomheten utover enhver rimelig tvil, uavhengig av om det kan bevises at han i enkeltilfellene var den som sendte inn den enkelte lånesøknaden til Skandiabanken."

- (13) Henvisningen til lagmannsrettens forutgående drøftelse når det gjelder B, er etter ankeutvalgets syn ikke avklarende. Lagmannsretten behandler der ikke de konkrete vurderingene som må foretas for å ta stilling til As rolle.

- (14) Tingrettens dom inneholder en bred redegjørelse for forklaringene fra de enkelte lånesøkerne. Flere av dem har forklart at de var i kontakt med A og ble bistått av ham. Det lagmannsretten uttaler om vitneforklaringene, kan forstås slik at man mener at innholdet i disse viser at A har vært involvert i virksomheten på en slik måte at det utløser straffansvar. Det fremgår likevel ikke hva lagmannsretten bygger på i denne sammenheng, eller hvordan man kan utelukke at B har holdt enkelte deler av virksomheten skjult for A.
- (15) Forsvareren viste i støtteskrivet til lagmannsretten i tillegg til enkelte konkrete bevis og gjorde gjeldende at disse uriktig var tillagt stor vekt av tingretten. I sin beslutning går lagmannsretten relativt grundig inn på disse bevisene. Lagmannsretten gir uttrykk for at det ikke er noen feil ved tingrettens vurdering i denne sammenheng. Lagmannsretten må likevel forstås slik at disse bevisene ikke utgjør mer enn enkeltelementer i en bredere, samlet bevisvurdering.
- (16) Lagmannsretten konkluderer slik:
- "Lagmannsretten mener følgelig at ingen av anførselene i anken fra A taler for noe annet resultat på skyldspørsmålet enn det tingretten kom til ved sin vurdering."
- (17) Dette er ikke i samsvar med de kravene som følger blant annet av HR-2021-2058-A. Slik det fremgår av avsnitt 40 i denne avgjørelsen, som utvalget har sitert ovenfor, er det *ikke* tilstrekkelig at lagmannsretten gir uttrykk for at det ikke er kommet frem noe som endrer tingrettens konklusjon.
- (18) Samlet er det ankeutvalgets syn at lagmannsretten ikke har gitt en tilstrekkelig begrunnelse for å nekte å fremme As anke over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet. Denne delen av beslutningen må dermed oppheves.
- (19) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves for så vidt gjelder de delene av anken fra A som er nektet fremmet.

Espen Bergh
(sign.)

Toril Marie Øie
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)